СЕКЦІЯ 3
ПСИХОЛОГІЯ ЮРИДИЧНОЇ ПРАЦІ. ПСИХОЛОГІЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ТА НЕПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Волошина О.В.,
кандидат психологічних наук, доцент, заступник начальника кафедри юридичної психології НАВС

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ПРАЦІВНИКІВ КМСД З ПСИХОЛОГІЧНОЮ СЛУЖБОЮ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Профілактичну роботу органи внутрішніх справ проводять у тісній взаємодії з іншими суб'єктами, що мають відношення до підлітків: навчальними закладами, адміністраціями підприємств, військкоматами, засобами масової інформації тощо.

Взаємодія кримінальної міліції у справах дітей (далі КМСД) з психологічною службою системи освіти (далі ПССО) – це організований у відповідності з вимогами чинного законодавства, відомчих та міжвідомчих нормативних актів процес ділового співробітництва (погоджених або спільних дій), спрямований на досягнення ефективних результатів профілактики правопорушень серед неповнолітніх, а також вирішення комплексу задач, що стоять перед означеними суб'єктами.

Взаємодія працівників КМСД з ПССО може здійснюватись у наступних формах: проведення спільних координаційних нарад керівників психологічної служби та правоохоронних органів; обмін інформацією з питань боротьби із злочинністю неповнолітніх; спільний виїзд в регіони для проведення сумісних дій, перевірок і надання допомоги місцевим правоохоронним органам та психологічній службі системи освіти; вивчення та поширення позитивного досвіду; проведення сумісних цільових заходів для виявлення та попередження кримінальних правопорушень, а також виявлення причин та умов, які сприяють їх вчиненню; взаємне використання можливостей правоохоронних органів для підвищення кваліфікації соціального педагога та психолога, проведення спільних семінарів, конференцій; випуск спільних бюлетенів (збірників) та інформаційних видань; розробка і затвердження узгоджених планів координаційної діяльності.

Проаналізуємо форми, в яких взаємодії здійснюється найчастіше.

Основною формою взаємодії КМСД МВС України з ПССО є ***взаємний обмін інформацією.*** Однією з умов успішного здійснення профілактичної діяльності – забезпечення своєчасного і повного обміну

інформації між суб'єктами профілактики. Констатуємо, що в практичній діяльності з виконання завдань взаємного інформування є багато недоліків, пов'язаних з приховуванням свідчень про скоєння неповнолітніми в навчальних закладах та за місцем проживання дрібних крадіжок, хуліганства, вживання наркотичних засобів, психотропних речовин, алкогольних напоїв. Подібні випадки обумовлені небажанням інформувати органи внутрішніх справ про правопорушення, яке має місце в навчальних закладах, незадовільною роботою посадових осіб – суб'єктів профілактики та іншими факторами.

Наступною формою взаємодії КМСД з ПССО є ***планування*** спільної роботи. Вважаємо, що першочергової уваги потребує розробка і впровадження національних програм антипропаганди тютюнопаління, вживання алкогольних напоїв, наркотиків, яких поки що немає в державі.

Одним із напрямів взаємодії КМСД з ППСО є *правове виховання учнів*. Окремими темами у системі занять із правового виховання учнів є роз'яснення простих й водночас важливих понять таких як кримінальне правопорушення, адміністративне правопорушення, заподіяння шкоди, вік з якого настає кримінальна відповідальність неповнолітніх тощо. На заняттях працівники міліції мають роз'яснювати основні правові питання про кримінальну та адміністративну відповідальність неповнолітніх, а також відповідальність за придбання горілчаних виробів (що буде тому, хто придбав і тому, хто продав, що буде за побиття, тортури та їх знімання на відеокамеру мобільного телефону, тощо).

На нашу думку, плідна взаємодія працівників КМСД з працівниками ПССО можлива за умови проведення спільних заходів. Наприклад, психолог проведе лекцію, а працівник міліції – анкетування чи демонстрацію фільмів з цієї ж теми, чи наведе реальні приклади з практики з приводу певної теми лекції. Крім того, не останню роль у правовому вихованні дітей відіграє *правовий всеобуч батьків.* Основні питання, яких може стосуватись таке виховання, може полягати у виявленні ознак вживання наркотиків (за ознаками блідий, невиспаний, запах з роту); як виявити, чи зазнавала дитина насилля, чи знає дитина та її батьки, де в районі «притон», де торгують «соломкою».

Таким чином, проаналізувавши стан взаємодії працівників підрозділів КМСД з ППСО України варто зауважити, що більшість профілактичних заходів спрямовані на наслідки злочинної поведінки неповнолітніх, але не на її причини. Також потребують уточнення функції дільничних інспекторів міліції, працівників КМСД, ПССО, соціальних служб у справах дітей щодо запобігання вчиненню правопорушень неповнолітніми.